

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा (शिक्षा प्रशासन समूह) र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

प्रथम चरण - लिखित परीक्षा

द्वितीय चरण - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र विकास र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र विकास	१०	१०×५=५०	छोटो छोटो उत्तर	१ घण्टा ३० मिनेट	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१ घण्टा ३० मिनेट	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलकउत्तर			

द्रष्टव्य :

- माथि उल्लिखित सबै सेवा वा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथमपत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिनवा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकै दिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसै गरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूहअनुसार एकैदिनवाअलगअलगदिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ:-
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कनगर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति: २०६० । २२ गते (प्रथमपत्र खण्ड (क) परिमार्जन मिति २०६४/६/१७ गते, खण्ड (ख) अद्यावधिक मिति २०७८/०६/१८ गते)

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा (शिक्षा प्रशासन समूह) र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

अङ्क :- ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.२ सरकारको स्वरूप
- १.३ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- १.४ विद्यमान नेपालको संविधान

२. सार्वजनिकप्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनका अवधारणाहरू
- २.३ कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू
- २.४ आर्थिक प्रशासन - बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.५ निजामती सेवामा पारदर्शिता र यसका सीमाहरू
- २.६ सार्वजनिक उत्तरदायित्व
- २.८ जनतालाई पुऱ्याउने सेवा प्रभावकारी तुल्याउने उपाय

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त
- ३.२ कुशल व्यवस्थापकका कार्य (Functions) र गुणहरू (Attributes)
- ३.३ व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू
 - ३.३.१ नेतृत्व
 - ३.३.२ उत्प्रेरणा
 - ३.३.३ निर्णय प्रक्रिया
 - ३.३.४ समन्वय
 - ३.३.५ सहभागितामूलक व्यवस्थापन
 - ३.३.६ टोलीगत कार्य (Team Work)
- ३.४ वार्ता, सम्झौता तथा मध्यस्थता गर्ने सीपहरू र मस्यौदा तयारी प्रक्रिया

४. विकासकाआयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको सिद्धान्त र व्यवहार
- ४.२ योजना, परियोजना कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन
- ४.३ आवधिक योजना र कार्यक्रम
- ४.४ विकासमा जनसहभागिता
- ४.५ दिगो विकास
- ४.६ विकेन्द्रीकरण
- ४.७ मानवीय संसाधन विकास
- ४.८ गरीबी निवारण

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा (शिक्षा प्रशासन समूह) र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.९ सुशासन
- ४.१० मिश्रित अर्थतन्त्र
- ४.११ खुला बजारमुखी अर्थतन्त्र
- ४.१२ विश्वव्यापीकरण
- ४.१३ निजीकरण
- ४.१४ विकासमा राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.१५ जनसंख्या र बसाँईसराई

५. लोकतन्त्र र मानवअधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानुनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल(Gender Issues)
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

- ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु ।

.....

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा (शिक्षा प्रशासन समूह) र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र :-खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

अंक : ५०

१. निजामती सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी
 - निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५० (संशोधन सहित)
 - कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ (कार्यक्षेत्र, विधि र प्रकृया एवम् असर)
२. सार्वजनिक सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी
 - सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४
 - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ तथा नियमावली, २०७७
३. सार्वजनिक सेवामा समन्वय सम्बन्धी
 - अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (कार्यक्षेत्र एवम् असर)
 - संघ, प्रदेश र स्थानिय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७
४. विद्यालय तहमा सेवाप्रवाह सम्बन्धी
 - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (कार्यक्षेत्र, विधि र प्रकृया एवम् असर)
 - राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६
५. नेपाल शिक्षा सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति सम्बन्धी) नियमहरू, २०५०
६. शिक्षा प्रणालीको व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन
 - शिक्षा ऐन, २०२८(संशोधन सहित) र शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित)
 - अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा नियमावली, २०७७
 - प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् ऐन, २०४५
 - विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ऐन, २०५०
 - विश्वविद्यालयहरूका ऐनहरू (औचित्य, उद्देश्य, संगठन, संरचना, प्रमुख विशेषताहरू)
७. शिक्षामा नीतिगत व्यवस्था सम्बन्धी
 - चालु आवधिक योजनामा शिक्षा
 - शिक्षा नीति, २०७६ र राष्ट्रिय विज्ञान तथा नवप्रवर्तन नीति, २०७६
 - दिगो विकास लक्ष्य राष्ट्रिय कार्यढाँचा र शिक्षा सम्बन्धी लक्ष्य, सूचक र दिगो विकास लक्ष्यको स्थानियकरण
८. शिक्षामा सञ्चालित मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू
 - विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम
 - प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरू (उद्देश्य, लक्ष्य, कार्यक्रम, क्षेत्र तथा लक्ष्याङ्क)
 - उच्च शिक्षाको क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरू (उद्देश्य, लक्ष्य, कार्यक्रम, क्षेत्र तथा लक्ष्याङ्क)